

2010-05-04

Kvalitetsredovisning 2009

**Barn- och utbildningsförvaltningen
Tyresö kommun**

tyresö kommun

Innehållsförteckning

---

1. INLEDNING OCH SYFTE	4
1.1 SYFTE	4
1.2 KOMMUNENS KVALITETSSYSTEM	4
1.2.1 Våga Visa	5
1.2.2 Resultatbok	6
1.2.3 Kvalitetspris	6
1.2.4 Kvalitetsamtal	6
1.2.5 Södertörns nyckeltal	6
1.2.6 Kvalitetsgarantier	6
1.2.7 Synpunktshantering	7
1.3 UNDERLAG TILL KOMMUNENS KVALITETSREDOVISNING	7
2. FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR VERKSAMHETENS MÅLUPPFYLLELSE	7
2.1 ORGANISATION OCH FINANSIERING	7
2.2 NYCKELTAL EKONOMI OCH VOLYM	9
2.3 NYCKELTAL PERSONAL	10
3. UTVECKLINGSARBETE OCH EFFEKTER SEDAN FÖREGÅENDE KVALITETSREDOVISNING	11
3.1 DIGITALA KLASSRUM	11
3.2 FÖRÄLDRAUTBILDNING - COPE	11
3.3 INDIVIDUELLA UTVECKLINGSPLANER MED SKRIFTLIGT OMDÖME	11
3.4 IT-PLAN	11
3.5 KOMPETENSUTVECKLING	12
3.5.1 Bedömningsmöten för nationella prov skolår 3 och 5	12
3.5.2 Förskolelyftet	12
3.5.3 Lärarlyftet	12
3.5.4 Pedagogforum	13
3.5.5 Statlig rektorsutbildning	13
3.5.6 Utbildning i lärtillsmetodik för 6-9 lärare	13
3.5.7 Utbildning i samtalsmetodik	13
3.5.8 Ämnesdagar	14
3.6 PREMIESKOLA	14
3.7 SOMMARSKOLA	14
3.8 TYRESÖ ÅTERVÄNDARSKOLA	14
3.9 UNGDOMSDIALOG	15
3.10 UTVECKLINGSPEDAGOGER	15
3.10.1 Basgruppsledare för lärarstudenter – Partnerskap med lärarutbildningen	15
3.10.2 Fotbollsprojektet	16
3.10.3 Implementering av mål och nationella prov i år 3	16
3.10.4 Naturvetenskap och Teknik för Alla – NTA	16
3.10.4 Tyresö Vetenskapliga Akademi – TVA	17
4. VERKSAMHETENS ARBETE, RESULTAT OCH MÅLUPPFYLLELSE	17
4.1 NORMER OCH VÄRDEN	17
4.1.1 Barn- och utbildningsnämnden mål	17
4.1.2 Enheternas arbete med normer och värden	17
4.1.3 Uppföljning av likabehandlingsarbetet	20
4.2 UTVECKLING OCH LÄRANDE	20
4.2.1 Barn- och utbildningsnämnden mål	20
4.2.2 Kvalitetsgranskning av undervisningen i matematik	21
4.2.3 Enheternas arbete med utveckling och lärande	22
4.2.4 Resultat grundskola	24
4.3 BARN- OCH ELEVERS ANSVAR OCH INFLYTANDE	26
4.3.1 Barn- och utbildningsnämnden mål	26
4.3.2 Enheternas arbete med barns och elevers ansvar och inflytande	27

4.4 SKOLA OCH HEM	28
4.4.1 Barn- och utbildningsnämnden mål.....	28
4.4.2 Enheternas arbete med skola och hem.....	28
4.5 ÖVERGÅNG OCH SAMVERKAN	30
4.5.1 Barn- och utbildningsnämnden mål.....	30
4.5.2 Enheternas arbete med övergång och samverkan	30
5. ANALYS AV RESULTATEN	32
5.1 NORMER OCH VÄRDEN	32
5.2 UTVECKLING OCH LÄRANDE	33
5.3 ANSVAR OCH INFLYTANDE.....	34
5.4 SKOLA OCH HEM.....	34
5.5 ÖVERGÅNG OCH SAMVERKAN	34
6. ÅTGÄRDER FÖR FÖRBÄTTRING/MÅL FÖR 2010.....	35
BILAGA 1, KVALITETSGARANTIER	36
FÖRSKOLA.....	36
GRUNDSKOLA OCH OBLIGATORISK SÄRSKOLA	37

1. INLEDNING OCH SYFTE

1.1 SYFTE

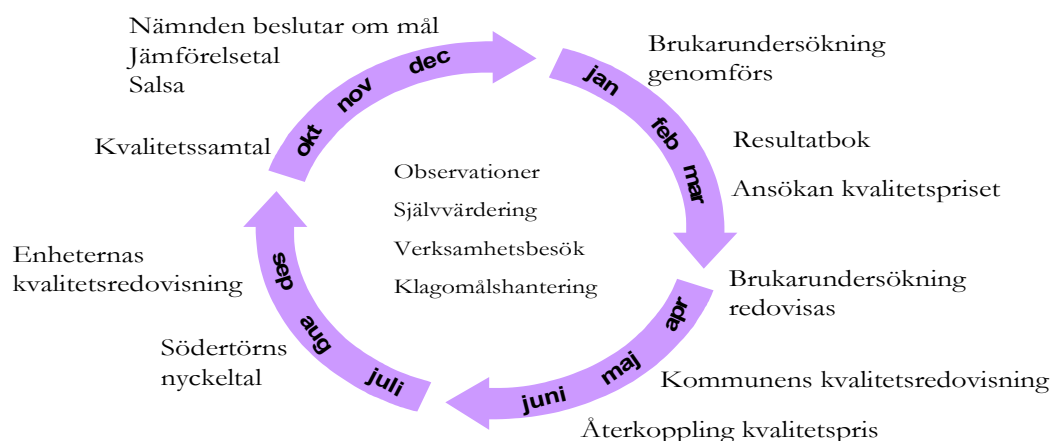
Kvalitetsredovisningen tillgodoser det statliga kravet på att kommunen som huvudman ska upprätta en kvalitetsredovisning för kommunal skolverksamhet, dvs. förskola, skolbarnomsorg, grundskola och särskola.

Målgruppen för en övergripande kvalitetsredovisning är barn- och utbildningsnämnden samt ledningen för verksamheterna. Syftet med kvalitetsredovisningen är att:

- ge en samlad bild av verksamheterna och deras förutsättningar
- beskriva resultat och måluppfyllelse i förhållande till nationella mål
- analysera och bedöma måluppfyllelsen i verksamheterna som helhet
- föreslå åtgärder för förbättring
- ge nämnden och ledningsgruppen ett verktyg för utvecklingsarbete och beslutsunderlag inför nästa års mål- och budgetarbete.

1.2 KOMMUNENS KVALITETSSYSTEM

Bild 1: Illustration av kommunens kvalitetssäkringssystem

1.2.1 Våga Visa

Våga Visa är ett samarbete kring utvärdering och uppföljning mellan kommunerna Danderyd (ny), Ekerö, Nacka, Salem, Sollentuna, Tyresö, Upplands Väsby och Värmdö. Information om Våga Visa finns att läsa på webbplatsen www.nacka.se/vagavisa.

Våga Visa innehåller fyra delområden:

Observationer: Målsättningen är att varje enhet ska observeras en gång vart tredje år.

Observationerna genomförs utifrån läroplanens målområden och är en kollegial granskning. De ska lägga en grund för stöd till fortsatt utveckling för skolan och möjliggöra jämförelser mellan skolor och kommuner. Det är också ett instrument som gör det möjligt för de förtroendevalda att följa kvaliteten i verksamheten. Dessutom fungerar observationerna som en fortbildning och erfarenhetsutbyte för observatörerna.

Observationsrapporten beskriver skolans verksamhet och observatörerna lyfter fram vad de anser är skolans förbättringsområden. Även goda exempel lyfts fram och observationsprojektet kan då få positiva spridningseffekter. Förutom beskrivningen av verksamheten får skolan en bedömning av varje delområde. Bedömningen sker dels i textform, dels i en flytande skala från 4 till 1.

Observationsrapporten presenteras för enhetens ledning, förvaltningsledningen och nämnden. Därefter genomförs ett verksamhetsbesök där förvaltningschef och politiker deltar och då rektor får presentera en handlingsplan med åtgärder utifrån angivna förbättringsområden i rapporten.

Följande kommunala förskolor/skolor har observerats under 2009:

- Tyresö skola
- Bergfotens skola
- Njupkärrs skola
- Slottsvillans förskola
- Ringens förskola

Dessutom observerades Brevik skola (enskild förskola och fristående grundskola) samt Kattfotens förskola (enskild förskola).

Självvärdering: I Självvärderingen ger skolans personal och ledning sin syn på hur väl verksamheten fungerar. Syftet är att visa hur personalen bedömer skolans verksamhet utifrån läroplanens målområden. Värderingen gäller samma målområden som observationer och kundundersökningar och utgör underlag i arbetet med skolans utveckling.

Brukarundersökningar: Brukarundersökningen genomförs årligen. I mars 2010 genomfördes en enkätundersökning bland föräldrar med barn/elever i förskolan, förskoleklassen, grundskolans år 2, 5 och 8 samt bland elever i år 5 och 8. I brukarundersökningen får de svarande ta ställning till påståenden och välja mellan fyra svarsalternativ, från Instämmer helt (4) till Instämmer inte alls (1). Det är även möjligt att svara Vet ej. Resultaten presenteras antingen som medelvärde, där 4 är

max- och 1 är minimieresultat, eller i andel svarande som instämmer i påståendet, då andelen svar på nivå 3 och 4 räknats samman. För förskolan presenteras endast de kommunala förskolornas resultat. *Resultat av brukarundersökningen presenteras under respektive målområde.*

1.2.2 Resultatbok

Sedan 2003 sammanställs resultat av betyg, nationella ämnesprov och gemensamma tester till en resultatbok som redovisas för barn- och utbildningsnämnden. I resultatboken för 2009 redovisas sammanställningar av följande resultat:

Årskurs	Test/prov
åk 2	Utvärdering i matematik, Lärarhögskolan i Stockholm
Åk3	Nationella ämnesprov i matematik och svenska
åk 5	Nationella ämnesprov i engelska, matematik och svenska
åk 8	Utvärdering i matematik, Lärarhögskolan i Stockholm
åk 9	Nationella ämnesprov i matematik, engelska och svenska
åk 9	Slutbetyg

1.2.3 Kvalitetspris

Tyresö kommun instiftade ett kvalitetspris 2006. Syftet med priset är att premiera verksamheter som medverkar till att utveckla Tyresö kommun, dess vision och strategiska utvecklingsområden. År 2009 fick enheten Stimmets förskolor och skola ett hedersomnämmande, bland annat för sitt arbete med att inkludera elever med särskilda behov och funktionshinder i verksamheten, och för ett strukturerat utvecklingsarbete som tar sin utgångspunkt i en god kännedom om uppnådda resultat.

Även Tyresö förskola och skola var nominerad till kvalitetspriset 2009.

1.2.4 Kvalitetssamtal

Varje år genomförs kvalitetssamtal med rektorerna. Samtalen är till för att följa upp och stödja det systematiska kvalitetsarbetet på enheterna, ge återkoppling på kvalitetsredovisningen samt diskutera utvecklingsområden inom förvaltningens kvalitetsarbete.

1.2.5 Södertörns nyckeltal

Samarbete med Södertörns kommunerna syftar till att utveckla arbetet med nyckeltal. Resultaten från arbetsgruppernas arbete redovisas i september för politiker och tjänstemän.

1.2.6 Kvalitetsgarantier

Tyresö kommun har tagit fram kvalitetsgarantier för tjänster som är viktiga för medborgarna. En kvalitetsgaranti är såväl ett löfte som en upplysning om vad medborgaren har rätt att förvänta sig för tjänster och service av kommunen. Barn- och utbildningsnämnden antog i december 2008 kvalitetsgarantier för förskola, grundskola och obligatorisk särskola samt fritidsgårdsverksamhet.

1.2.7 Synpunktshantering

Ett sätt att få syn på vad som är viktigt för medborgare och brukare, hur väl kommunen lever upp till kvalitetsgarantierna samt vilka utvecklingsområden som bör prioriteras är en strukturerad insamling av synpunkter och klagomål. I kommunen finns rutiner och blanketter för klagomålshantering både vad gäller förvaltning och enheter. Rutinerna för att samla in synpunkter och klagomål och sammanställa resultaten bör dock ses över.

1.3 UNDERLAG TILL KOMMUNENS KVALITETSREDOVISNING

Kommunens kvalitetsredovisning bygger dels på resultat av de uppföljningsmetoder som finns beskrivna ovan, dels på enheternas egna kvalitetsredovisningar. Samtliga kommunala enheter har lämnat kvalitetsredovisning för läsåret 2008/2009 enligt en gemensam mall. I resultatenhetens kvalitetsredovisning beskrivs förutsättningar, arbete och måluppfyllelse för all verksamhet inom resultatenheten, som kan omfatta såväl förskola, grundskola och skolbarnsomsorg som särskola, kommunövergripande grupper och modersmålsverksamhet. Enheternas kvalitetsredovisningar görs läsårsvis och lämnas till förvaltningen i september. Detta innebär att enheternas egna uppföljningar av arbetet med nämndens mål utgör delårsuppföljningar efter halva budgetåret.

Utöver de egna kvalitetssystemen utgör Skolinspektionens kvalitetsgranskning av undervisningen i matematik i svenska grundskolor underlag för kvalitetsredovisningen. Två kommunala skolor i Tyresö granskades. Dessutom används de uppföljningar och utvärderingar av enstaka karaktär som genomförts på nämndens uppdrag eller på initiativ av förvaltningens ledningsgrupp, liksom den budgetuppföljning som sker kontinuerligt under hela året.

Såväl enheternas som kommunens kvalitetsredovisningar utgår från läroplanens målområden normer och värden, utveckling och lärande, ansvar och inflytande, skola och hem samt övergångar och samverkan. För varje målområde anges i avsnitt fyra vilka mål barn- och utbildningsnämnden satt upp för arbetet under 2009 och i vilken måluppfyllelse uppnåtts, samt arbete, resultat och måluppfyllelse inom målområdet vid de olika enheterna. I avsnitt fem analyseras måluppfyllelsen för kommunen som helhet inom respektive målområde.

2. FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR VERKSAMHETENS MÅLUPPFYLLELSE

2.1 ORGANISATION OCH FINANSIERING

De kommunala verksamheter som drivs med barn- och utbildningsnämnden som huvudman omfattar förskoleverksamhet, förskoleklass, grundskola, skolbarnsomsorg i fritidshem och öppen skolbarnsomsorg för 10-12-åringar, fritidsgårdar, obligatorisk särskola samt skolhälsovård för grundskola, särskola och gymnasium.

Inom förskola och grundskola bedrivs verksamheten i huvudsak som resultatenheter som finansieras med peng per barn respektive elev. Verksamheten är indelad i tio resultatenheter som

leds av rektorer. Särskoleverksamheten och fritidsgårdarna är anslagsfinansierade, men ingår organisatoriskt i resultatenheter under rektors ledning.

Förvaltningschef och rektorer utgör förvaltningens ledningsgrupp. För vart och ett av de strategiska områdena ekonomi, verksamhet, utveckling och barn i behov av särskilt stöd finns en strateg som stöd för ledningsgruppens arbete.

De resurser som finns avsatta för barn och elever i behov av särskilt stöd disponeras och fördelas av rektorerna i förvaltningens ledningsgrupp. För att öka förutsättningen att nå målen för elever som av olika orsaker inte fungerar i vanlig klass finns ett antal kommunövergripande grupper. Grupperna har kompetens att särskilt stödja elever med långsam inläring, sociala problem, tal- och språkstörning, autism etc. Kommunövergripande grupper finns på Stimmets skola, Dalskolan, Nyboda skolan och Forellskolan.

En gemensam resurs för kommunens elever i behov av stöd är Skoldatateket, som bland annat erbjuder rådgivning och kursverksamhet inom IT och specialpedagogik för kommunens pedagoger samt hjälp med kartläggning av studiesituationen för elever med läs- och skrivsvårigheter, dyslexi och ADHD, utprovning av alternativa verktyg, korttidslån av hjälpmedel, handhavandeutbildning i hjälpmedel för lärare och elev samt handledning i användandet av hjälpmedlen i klassrumssituationen.

Modersmålsundervisningen i Tyresö kommun organiseras under en resultatenhet och leds av en biträdande rektor. Undervisningen sker dels som modersmålsundervisning, förlagd på en av kommunens skolor utanför ordinarie skoltid och med rätt till skolskjuts, dels som studiehandledning på modersmålet i den ordinarie undervisningen.

2.2 NYCKELTAL EKONOMI OCH VOLYM

<i>Förskoleverksamhet</i>	2 007	2 008	2009
<i>Kommunal och enskild regi</i>			
Antal barn/snitt			
Förskola	2 628	2 684	2692
Familjedaghem	141	118	110
Totalt	2 804	2 853	2802
Utnyttjandegrad i procent	91,0	91,6	93,5
Kostnad/barn brutto (tkr)			
Förskola	92,9	99,3	98,5
Familjedaghem	63,5	71,8	74,1

Finansiering			
Kommunalskatt %	88,4	87,20	87,2
Föräldraavgift (taxor) %	6,7	5,60	5,6
Övriga intäkter %	4,9	7,2	7,2

<i>Grundskolan</i>	2 007	2 008	2009
Elever i Tyresös grundskolor	5 045	4 917	4816
varav elever från andra kommuner	78	99	96
Elever i annan kommun	137	123	120
Elever i friskolor	500	552	581
Totalt antal grundskoleelever folkbokförda i Tyresö	5 604	5 493	5421
Elever i förskoleklass	580	608	608

Kostnader tkr	2007	2008	2009
Kostnad per elev i grundskola brutto tkr	72,1	77,9	75,9
Kostnad per elev i förskoleklass brutto tkr	23,1	24,0	41,0
Kostnad per elev i SBO brutto tkr	26,6	27,4	35,3

Särskolan	2 007	2 008	2009
Elever i Ty oblig.särskola	40	38	38
Elever i friskola och andr kom oblig.sär	12	11	12
Elever från andra kommuner oblig. sär.	1	1	1
Kostnad/elever oblig.särskola tkr	382,7	408,8	415,1
Ers/elever från andra kommuner oblig.sär	685,8	777,5	712,6

2.3 NYCKELTAL PERSONAL

Förskola kommunal regi	2007	2008	2009
Antal årsarbetare	315	283	304
Andel med pedagogisk högskoleutbildning	47	47	43
Antal inskrivna barn per årsarbetare	5,2	5,6	5,2

Förskoleklass	2007	2008	2009
Antal årsarbetare	25	28	23
Antal årsarbetare per 100 elever	4,6	4,8	4,3
Fritidshem 2007			
Antal årsarbetare	106	106	108
Antal inskrivna barn per årsarbetare	20	20,5	20,6

Grundskola	2007	2008	2009
Antal årsarbetare omräknat till heltidstjänster	368	361	343
Antal lärare per 100 elever	7,4	7,4	7,2
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen	85	84	82

Obligatorisk särskola	2007	2008	2009
Antal årsarbetare omräknat till heltidstjänster obl	11	11	15
Antal lärare per 100 elever obl	28,7	29,5	30,4
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen obl	87	90	97

3. UTVECKLINGSARBETE OCH EFFEKTER SEDAN FÖREGÅENDE KVALITETSREDOVISNING

Till stor del sker utvecklingsarbetet på enhetsnivå. Enheterna har kompetensutvecklingsplaner för enheten i stort, de olika verksamhetsformerna, arbetslag och för enskilda medarbetare. Dessutom har under 2008 ett antal större satsningar gjorts från förvaltningens sida.

3.1 DIGITALA KLASSRUM

Barn- och utbildningsförvaltningen har fortsatt sin satsning på införandet av digitala klassrum för att ge lärare möjlighet att utveckla sin pedagogik med stöd av IT. Till detta avsattes under 2009 centrala medel för inköp av så kallade interaktiva skrivytor för film- och bildvisning, presentationer, sökning på Internet och givetvis vanliga lektionsanteckningar. Skolorna har i denna satsning även utökat sitt innehav av elevdatorer. Ett kommunövergripande avtal har tecknats med Botkyrka AV-mediacentral och genom detta får skolorna tillgång till film som kan visas direkt i klassrummet via så kallad streaming. Den digitala skrivytan används då som storbilds-TV.

3.2 FÖRÄLDRAUTBILDNING - COPE

Föräldrautbildningen COPE har erbjudits i Tyresö under några år och kurserna har i utvärderingar visat sig vara mycket uppskattade av deltagande föräldrar. Under 2009 har för första gången en särskild COPE-utbildning för tonårsföräldrar erbjudits. 40 föräldrar deltog i utbildningen som hölls av två av kommunens utbildade COPE-instruktörer.

3.3 INDIVIDUELLA UTVECKLINGSPLANER MED SKRIFTLIGT OMDÖME

En förutsättning att lyckas i en målstyrd skola är att både elever och vårdnadshavare får god information om utveckling och måluppfyllelse. I de tidigare åren sker detta genom utvecklingssamtal, individuella utvecklingsplaner – IUP - samt från och med vt 2009 även genom skriftliga omdömen. Förutom denna information ges i år 8 och 9 även terminsbetyg. Då den webblösning som använts för IUP med skriftligt omdöme inte svarat upp mot verksamhetens behov har en arbetsgrupp bestående av rektorer och förvaltningens utvecklingsstrateg och systemförvaltare fått som uppdrag att hitta ett nytt verktyg. Fram till dess använder enheterna olika verktyg för IUP med skriftligt omdöme. Höstterminen 2011 kommer en ny läroplan, nya kursplaner och ett nytt betygssystem att införas i grundskolan. Då ska det nya verktyget vara testat och klart att använda i alla kommunens skolenheter. Parallellt med detta arbete har förts diskussioner kring bedömning och kunskapssyn på enheterna, vilket har inneburit en tydlig kompetenshöjning gällande bedömningsfrågor.

3.4 IT-PLAN

Våren 2009 beslutade ledningsgruppen inom Barn och utbildningsförvaltningen om en övergripande IT-plan. IT-planen är formulerad kring fem fokusområden: en likvärdig skola, skolans pedagogiska utveckling, tillgänglighet, effektivisering och samordning samt kompetensutveckling. På varje enhet har man utifrån den övergripande planen arbetat fram lokala

planer. Syftet är att alla elever i våra skolor ska garanteras likvärdig digital kompetens, att datorer och IT-utrustning ska vara verktyg på vägen för att nå läroplanens mål, att datorer och IT-utrustning ska finnas tillgängliga i verksamheten och vara anpassade för skolarbete samt att pedagogerna ska fördjupa sin IT-kompetens. På detta vis ska IT bli en naturlig del i skolans pedagogiska utveckling. Planen spänner över åren 2009-2013. För att uppfylla behoven när det gäller kompetensutveckling ansökte och beviljades Tyresö deltagande i Skolverkets satsning PIM – Praktisk IT och Mediekompetens. PIM är uppbyggt som självstudier via Internet med examinatorer som stöd. Under hösten 2009 utbildades 11 pedagoger till PIM-examinatorer och initialt kommer 6 av dem att från vårterminen 2010 att fungera som examinatorer och stötta pedagoger i deras utbildning.

3.5 KOMPETENSUTVECKLING

I detta avsnitt beskrivs de satsningar på kompetensutveckling som genomförts centralt för hela förvaltningen.

3.5.1 Bedömningsmöten för nationella prov skolår 3 och 5

För att öka kompetensen och likvärdigheten när det gäller bedömning av de nationella proven erbjöd förvaltningen bedömningsmöten för lärare i matematik och svenska skolår 3 samt engelska, matematik och svenska skolår 5. Dessa möten är viktiga tillfällen att diskutera med kollegor från andra skolor utifrån prov vars kvalitet man haft svårigheter att bedöma och mötena bidrar genom detta till ökad likvärdighet i kommunen. Dessutom ges vid dessa tillfällen information om inrapportering av resultat.

3.5.2 Förskolelyftet

Skolverket har på uppdrag av regeringen initierat en treårig kompetensutvecklings-satsning för personal i förskolan – förskolelyftet - med samma ekonomiska förutsättningar som lärarlyftet. Barnskötare erbjuds utbildning omfattande 7,5 högskolepoäng och förskollärare 15 högskolepoäng inom matematik och språkutveckling. För pedagogiska ledare inom förskolan inriktar sig utbildningen mot förskolans arbete med barns språkliga och matematiska utveckling samt uppföljning och utvärdering av verksamheten, vilken omfattar 30 högskolepoäng. Under höstterminen har 3 barnskötare och 2 förskollärare inlett sin utbildning inom denna satsning.

3.5.3 Lärarlyftet

Goda ämneskunskaper hos lärarna är en förutsättning för att hjälpa eleverna att lyckas i skolan. 22 lärare verksamma i Tyresös grundskolor har under 2009 utbildat sig inom lärarlyftet i bland annat svenska som andraspråk, specialpedagogik, läs- och skrivutveckling, engelska samt fysik och kemi.

Barn- och utbildningsförvaltningen avsatte 1 miljon kr 2009 för att täcka upp den del av personalens lön som inte täcks av statliga medel under studietiden inom förskole- och lärarlyftet.

3.5.4 Pedagogforum

Pedagogforum är en satsning för ökad kvalitet på verksamheten i Tyresös förskolor och skolor i tre olika nätverk. I nätverken ryms olika aktiviteter såsom föreläsningar, nätverksarbete och studiebesök. Under 2009 har förskoleklassens förskollärare fått sitt eget nätverk för att inom detta diskutera och fördjupa sig i frågor som rör förskoleklassen och dess verksamhet i vad man ibland talar om som gränslandet mellan förskola och skola. Under höstterminens träffar har man diskuterat organisation och pedagogik utifrån hur man arbetar i förskoleklassen inom kommunens olika enheter. Detta har inneburit ett erfarenhetsutbyte deltagarna sett som mycket värdefullt och som gett de närvarande pedagogerna möjlighet att utveckla den pedagogiska praktiken. Utifrån deltagarnas önskemål kommer under vårterminen 2010 att erbjudas ett antal träffar för att fördjupa sig i laborativ utematematik. Höstterminens verksamhet inleddes med en gemensam träff för alla tre nätverken med fokus på pedagogisk dokumentation, samt hur barns och föräldrars delaktighet i verksamheten kan öka. En av pedagogforums uppgifter är att genomföra Förskolans dag som infaller i maj. 2009 bidrog Pedagogforum då med en bildutställning i Servicecenter på temat "Barns inflytande" som är ett av Barn- och utbildningsnämndens mål.

Pedagogforums styrgrupp, bestående av förskollärare, förskolerektorer och förvaltningens utvecklingsstrateg, har möten ca 3 gånger per termin. Vid dessa möten dras riktlinjerna upp för det fortsatta arbetet i nätverken.

3.5.5 Statlig rektorsutbildning

Samtliga rektorer i kommunen har genomgått, genomgår eller ska genomgå den statliga rektorsutbildningen.

3.5.6 Utbildning i lärstilsmetodik för 6-9 lärare

Med kunskap om elevernas lärstilar kan läraren hjälpa eleverna att hitta sina personliga strategier för lärande och därigenom i högre grad individualisera undervisningen och öka måluppfyllelsen. I arbetet med lärstilar ligger fokus på den enskilde individens möjligheter att lära och att bygga på de inneboende styrkorna. Under höstterminen 2009 deltog ca 200 lärare i skolår 6-9 i de tre första av en fyradagars utbildning i lärstilar. Den fjärde och sista dagen i utbildningen förlades till vårterminen 2010. Utbildningen är en anpassning av den utbildning som kommunens F-5 pedagoger genomgick 2008 och innehöll moment som föreläsningar, diskussioner och arbete i grupp samt även att göra lärstilsdiagnoser. Under en av utbildningsdagarna fokuserades särskilt på matematikundervisning med hjälp av lärstilsmetodik. Mellan varje utbildningstillfälle fick deltagarna läsa som bestod av inläsning av litteratur samt att testa de nya metoderna i sitt dagliga arbete. Förvaltningens satsning på lärstilsutbildning kommer att följas upp avseende elevernas attityder, engagemang, arbetssätt och måluppfyllelse.

3.5.7 Utbildning i samtalsmetodik

2008 genomgick samtliga rektorer och biträdande rektorer en femdagars utbildning i samtalsmetodik. 2009 har 60 pedagoger genomgått en tredagarsutbildning på samma tema. Målet

med utbildningen är att deltagarna tillgodogör sig verktyg för ett ”Professionellt samtal med handledande förhållningssätt” och ett öppet samtalsklimat. De lär sig metoder för kollegahandledning och samtal med barn/elever och vårdnadshavare. Även fortsättningsvis kommer denna utbildning att erbjudas kommunens pedagoger.

3.5.8. Ämnesdagar

En eftermiddag per termin samlas kommunens lärare i grupper för diskussion ämnesvis. Vid dessa tillfällen läggs stor vikt vid att utifrån kursplanemålen diskutera bedömningsfrågor för att på så vis öka likvärdigheten mellan skolorna. Det är ledningsgruppen som beslutar lämpliga frågor för ämnesdagarna. Under 2009 användes de till att diskutera modellen för IUP med Skriftligt omdöme. Lärare i moderna språk år 6-9 träffade språklärarna på Tyresö gymnasium för att diskutera innehåll och metoder.

3.6 PREMIESKOLA

För första gången erbjöds 2009 premieskola i Tyresö. Det var Barn och utbildningsförvaltningens sätt att uppmärksamma goda prestationer i skolår 8. De elever med de högsta meritvärdena i år 8 erbjöds som belöning en extra skolvecka. Premieskolan innehöll intressanta studiebesök på museer och högskolor tillsammans med en utbildad lärare. Det eleverna kanske uppskattade mest av allt var besöket på Tekniska museet då de arbetade hela dagen i museets TV studio med ett fingerat nyhetsprogram som resultat. Premieskolan uppmärksammades i media och bland annat gjorde TV4 ett inslag som sändes i lokalnyheterna. Både elever och vårdnadshavare ansåg i utvärderingar att detta var ett bra sätt att uppmärksamma goda resultat.

3.7 SOMMARSKOLA

Sommaren 2009 erbjöds elever år 7-9 som inte nått, eller riskerade att inte nå målen i kärnämnen, sex dagar i sommarskola. För elever som just gått ut år 9 förlades sommarskolan till veckan efter terminsslutet i juni. För elever år 7-8 gick i sommarskola veckan innan skolstart i augusti. Eleverna fick tillfälle att i mindre grupper arbeta med sådant de haft problem med under året och elever som just slutat nian kunde i några fall visa upp tillräckliga kunskaper i ett ämne för att få betyget godkänt och därigenom komma in på ett nationellt gymnasieprogram. Både elever och vårdnadshavare såg sommarskolan som positiv och som en extra möjlighet till stöd i skolarbetet. Varje morgon inleddes med gemensam frukost innan lektionerna började. Detta var första gången sommarskolan i Tyresö samlades i en och samma skola, något som eleverna ansåg vara positivt, eftersom de då kunde se att de inte var ensamma om att behöva extra stöd. Sommarskolan finansierades med statsbidrag.

3.8 TYRESÖ ÅTERVÄNDARSKOLA

Tyresö Återvändarskola är förvaltningens satsning på de elever som av olika anledningar inte kommer till skolan, så kallade hemmasittare, och har under det senaste året arbetat med åtta elever. Eleverna som blivit uppfångade av Tyresö Återvändarskola har en bakgrund av långt hemmasittande med en sammanhängande skolfrånvaro från ett halvt år ända upp till fyra år. och

har plats för åtta elever. Definitionen på en hemmasittare är en elev som har en sammanhängande frånvaro från skolan i 3 månader. Eleverna har av olika anledningar avstått från att komma till skolan men gemensamt för alla är att de har ett stort behov av samtal och stöttning, varför mycket arbete läggs ner på arbete med elevernas självkänsla. Eleverna har oftast levt ett passivt liv under relativt lång tid, de är trötta och har ofta dåliga matvanor och att vända detta är även det en viktig uppgift. Förutom undervisning i skolämnen gör eleverna olika studiebesök. Återvändarskolan arbetar med att bygga upp elevernas rutiner och studievana och alla elever som var inskrivna i Återvändarskolan under 2009 hjälptes till en fungerande skolgång med daglig undervisning. Verksamheten leds av två lärare.

3.9 UNGDOMSDIALOG

Ett nytt forum för idéutbyte mellan elever, förvaltning och politiker som kallas Ungdomsdiallog startades under höstterminen 2009. Några gånger per termin är det tänkt att representanter från skolornas elevråd 6-9, förvaltning och nämnd ska ses på ett café för att diskutera frågor som ligger nära eleverna. Till varje möte har alla deltagare möjlighet att skicka in frågor så att förvaltningen kan bemanna mötet med rätt personer så att eleverna kan få svar på sina frågor. Förvaltningen har genom Ungdomsdiallogen även möjlighet att testa idéer och diskutera kommande satsningar. Vid det först mötet diskuterades bland annat fritidssysselsättningar, skolmat och idrottstävlingar mellan kommunens skolor.

3.10 UTVECKLINGSPEDAGOGER

I kommunen finns utvecklingspedagoger motsvarande två tjänster. Utvecklingspedagogerna är verksamma pedagoger från förskola och grundskola som har utvecklingsuppdrag som en del av sin tjänst. Uppdragen har olika inriktning. Under 2009 har arbetet varit inriktat på:

- Basgruppsledare för lärarstudenter - Partnerskap med lärarutbildningen
- Fotbollsprojektet
- Implementering av mål och nationella prov i skolår 3. Från och med vårterminen 2009 ska eleverna i år 3 skriva nationella prov i Svenska/Svenska som andraspråk (SVA) och matematik.
- Naturvetenskap och Teknik för Alla – NTA
- Tyresö Vetenskapliga Akademi

3.10.1 Basgruppsledare för lärarstudenter – Partnerskap med lärarutbildningen

Tyresö kommun samarbetar med Lärarutbildningen vid Stockholms universitet, Gymnastik och Idrottshögskolan, Konstfack och Södertörns Högskola. De förskolor/skolor som deltar i samarbetet kallas partnerskolor och deras uppdrag är att tillhandahålla utbildade handledare – VFU-lärare – som ar emot lärarstudenter under deras verksamhetsförlagda utbildning –VFU. Studenter gör sin verksamhetsförlagda utbildning i förskolor, grundskolor och i gymnasieskolan.

Förutom detta samlas studenterna 6-8 gånger per läsår i sin basgrupp, bestående av studenter som tillhör en viss årskurs i lärarutbildningen. Dessa grupper leds av erkänt duktiga pedagoger som följer sin grupp genom hela utbildningen och i basgruppen lyfte skolfrågor som studenterna funderar över. En av basgruppsledarens uppgifter är att intressera studenterna för de olika utvecklingsåtgångarna som görs i kommunens skolor och förskolor, så att studenterna vill skriva examensarbeten om sådant vi i Tyresö vill utveckla. Under 2009 hade fyra personer detta som uppdrag.

3.10.2 Fotbollsprojektet

Från mars till och med oktober 2009 hade en lärare som del av sin tjänst att leda ett projekt som kombinerade idrott och engelska - Fotbollsprojektet. Två fotbollsspelare från USA som spelade i Tyresö FF arbetade halvtid i kommunens skolor med idrott och engelskundervisning och träffade under projekttiden ungefär 2500 elever. Båda spelarna var pedagogisk utbildade i USA och deras medverkan i skolorna var mycket uppskattad av eleverna. De arbetade dessutom under sommarskolan med engelskundervisning för sjuor och åttor. Projektet är ett gott exempel på samarbete mellan skola och närsamhälle.

3.10.3 Implementering av mål och nationella prov i år 3

Under vårterminen 2009 arbetade två pedagoger med implementering av mål och nationella prov i skolår 3. Uppdraget innebar att handleda och stödja pedagogerna i deras arbete kring de nya kursplanemålen för skolår tre och vara ett stöd i arbetet med planering inför, och med uppföljningen av de nationella proven samt att fungera som en länk mellan skolorna och skolverket. De implementeringsansvariga pedagogerna initierade och ledde möten som fokuserade på målen, proven och bedömning ute på skolorna. Dessutom deltog de som sakkunniga vid bedömningsmötet då de lärare som rättat proven träffades för att diskutera bedömningsfrågor. Implementeringen i kommunen fungerade bra tack vare denna satsning som leddes av två utvecklingspedagoger.

3.10.4 Naturvetenskap och Teknik för Alla – NTA

Naturvetenskap och Teknik för Alla – NTA – är ett skolutvecklingsprogram inom NO och teknik i samarbete med Kungliga Vetenskapsakademien – KVA - och Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien – IVA - och mer än 90 kommuner i Sverige. NTA erbjuder kompetensutveckling, materiel, lärarhandledningar och elevböcker i 17 olika teman i naturvetenskap och teknik för skolår F-9. Till varje tema finns en specifik utbildningsdag och en materielsats för laborativt arbete i helklass i det vanliga klassrummet. Detta stöd innebär att pedagogerna kan lägga tid och kraft på det rent pedagogiska arbetet istället för på att söka materiel. I Tyresö har arbetssättet, som är mycket uppskattat bland såväl elever som pedagoger, hittills implementerats i år F-5. Utvärderingar av NTA visar på en högre måluppfyllelse gentemot kursplanemålen för år 5 i NO och teknik för klasser som arbetar med NTA jämfört med klasser som inte gör det samt även att arbetssättet främjar elevernas språk- och begreppsutveckling. En lärare hade under 2009 som utvecklingsuppdrag att samordna denna satsning.

3.10.4 Tyresö Vetenskapliga Akademi – TVA

En ny satsning i Tyresö 2009 var Tyresö Vetenskapliga Akademi – TVA. Eleverna vid akademien träffades under höstterminen ett par eftermiddagar i månaden. Varannan gång åkte eleverna till Vetenskapens hus för att lära mer om forskning inom naturvetenskap och teknik. Varannan gång träffades eleverna på en skola i Tyresö för att bearbeta de nya kunskaperna tillsammans. Två TVA-grupper startade hösten 2009, en grupp med elever från år 5-6 och en med elever från år 7-9. Verksamheten leds av en utbildad NO-lärare som har som utvecklingsuppdrag att ansvara för akademien. Eleverna som deltar ansvarar själva för att ta igen det som de eventuellt missar i skolan då de istället deltar i TVA.

4. VERKSAMHETENS ARBETE, RESULTAT OCH MÅLUPPFYLLELSE

4.1 NORMER OCH VÄRDEN

4.1.1 Barn- och utbildningsnämnden mål

Genom hela utbildningssystemet betonas vikten av att verksamheten erbjuder en trygg miljö för barn och elever. Barn- och utbildningsnämnden har utöver de nationella styrdokumenterna, Lpfö 98 och Lpo 94, formulerat följande mål:

- **Förbättra arbetsron i grundskolan.** Förbättra kommunens resultat i brukarundersökningen. Medelvärde på frågan ”Det är arbetsro på lektionerna” ska förbättras vid samtliga skolor.

Resultat: Målet ej uppnått. Målet att alla skolor ska höja sina resultat i samtliga grupper är inte uppnått. Viktigt att notera är att enkäten genomförs i olika grupper med olika förutsättningar mellan åren. En positiv trend syns dock. 5 skolor av 14 har höjt sitt medelvärde i samtliga svarsgrupper, för både elever och föräldrar vad gäller frågan ”det är arbetsro på lektionerna”. Två undersökningsgrupper har ökat sitt medelvärde totalt; elever i skolår 5 samt föräldrar i skolår 5. I samtliga tillfrågade grupper har majoriteten av skolorna förbättrat sitt resultat jämfört med föregående år.

4.1.2 Enheternas arbete med normer och värden

Enheternas kvalitetsredovisningar innehåller bedömningar av i vilken utsträckning de nationella målen förverkligas och vilka åtgärder som enheterna planerar vidta för ökad måluppfyllelse när det gäller arbetet med läroplanens målområde normer och värden. Likabehandlingsplanerna beskriver hur enheterna arbetar för att främja alla elevers rättigheter och förebygga diskriminering och kränkande behandling, såväl mellan barn som mellan barn och vuxna. I båda dessa dokument ingår översiktliga beskrivningar av vad varje enhet gör för att öka tryggheten och förebygga kränkningar, vilka åtgärder som vidtagits det senaste året och vilka som planeras att vitas.

Fokusering på ”En skola med trygghet” har genomsyrat målområdet normer och värden under läsåret 2008/2009. Till skillnad från föregående års kvalitetsredovisningar har många enheter detta läsår valt att framhålla sitt arbete med trygghet inom förskola, skola, särskola och

fritidshem. Enligt enheternas självskattning nås trygghetsmålet till stor del. Enheterna beskriver också annat arbetet med värdegrundsfrågor, där barnen och eleverna bland annat fått arbeta med konfliktlösning och kommunikation. Enligt enheternas självskattning uppnås målet till stor del.

Förskola

Förskolans resultat i bruksundersökningen beträffande trygghet är i princip oförändrad, detsamma gäller resultatet arbetsro i verksamheten. Förskolorna har även arbetat med empati och bemötande, där brukarundersökning visar att drygt 80 procent av föräldrarna anser att personalen aktivt förebygger att någon behandlas illa.

Observationer som skett genom Våga Visa projektet på två kommunala förskolor visar goda resultat. Förskolorna har båda fått bedömningen 3,0 respektive 3,8 av 4 av observatörerna vad gäller arbetet med normer och värden i verksamheten.

Förskoleklass och grundskola

Brukarundersökningen 2010 visar att förskoleklassens föräldrars resultat gällande trygghet är oförändrat på kommunnivå sedan föregående år, liksom föräldrars svarsresultat för skolår 2, 5 och 8.

Många enheter har haft egna mål beträffande arbete mot mobbning och kränkande behandlingar i sina kvalitetsredovisningar, till exempel att utveckla arbetet med konflikthantering. Dessa mål har de enligt sina självskattningar uppnått till stor del. Brukarundersökningens två elevgrupper, skolår 5 och 8, uppger i hög grad (ca 94 procent) att de behandlas bra av sina kamrater och att de känner sig trygga i skolan. Resultatet ligger i linje med föregående år. Andelen elever som uppger att de vuxna i skolan aktivt motverkar att någon behandlas illa är i princip oförändrat jämfört med föregående år.

Under läsåret 2008/2009 bildades en arbetsgrupp bestående av en biträdande rektor från varje enhet och en utredare från förvaltningen. Gruppen fick i uppdrag av ledningsgruppen att dokumentera och beskriva det arbete som görs vid grundskolorna för att skapa trygghet för Tyresös elever. Denna beskrivning och dokumentation har efterfrågats av barn- och utbildningsnämnden eftersom de är intresserade av att hur för- och grundskolan arbetar för att uppnå ”En skola med trygghet”. Uppdraget var alltså att på ett djupare plan än vad som framgår i kvalitetsredovisningar och likabehandlingsplaner, undersöka hur enheterna arbetar för ökad trygghet.

Gruppen bestämde sig för en gemensam modell för hur arbetet med trygghet kan beskrivas. Modellen landade i fyra nivåer:

- Individ: Hur arbetar vi för att barn/elever ska bli trygga i sig själva?
- Grupp: Hur arbetar vi för att barn/elever ska känna sig trygga i sin närmaste omgivning (avdelning/klass eller motsvarande)?

- Enhet: Hur arbetar vi för att barn/elever ska känna sig trygga med alla de möter i sin vardag på förskolan/skolan (t ex andra barn och vuxna på gården, i matsalen)?
- Fysisk miljö: Hur arbetar vi för att den fysiska miljön på förskolan/skolan ska vara trygg för barn/elever att vistas i?

Arbetsgruppen bestämde sig också för att göra tre kategorier för verksamheten, nämligen förskola, skolår F-5 och skolår 6-9. I samråd mellan barn- och utbildningsnämndens ordförande och ledningsgruppen beslutades det att enheternas arbete med trygghet skulle redovisas muntligt en kväll i början av september 2009. Inbjudna till redovisningar var representanter från enheterna, politiker från nämnden, fackliga representanter från den centrala samverkansgruppen och tjänstemän från förvaltningen. Fokus för kvällen var: hur trygghet i för- och grundskola kan beskrivas samt vilka goda exempel som finns ute på enheterna. Varje enhets redovisning följde den modell som arbetsgruppen utarbetat (individ, grupp, enhet och fysisk miljö) och de tre kategorierna (förskola, F-5 och 6-9) som delar in verksamheten.

Brukarundersökningens resultat visar variationer mellan enheterna beträffande arbetsron i verksamheterna. Störst variation uppvisar verksamheten i skolår 5 där mellan 25 och 100 procent av föräldrarna anser att det finns arbetsro. Förra året låg resultaten mellan 42 och 92 procent. Elevernas resultat är något bättre än föräldrarnas överlag och spridningen i elevernas svar har minskat i årets brukarundersökning; mellan 60 och 98 procent av eleverna tycker att det råder arbetsro. Undersökningen visar en differens mellan föräldrars och elevers bedömning av arbetsron i verksamheten. Två skolor skriver att en eventuell förklaring är att föräldrar och elever har olika syn på vad som upplevs som arbetsro. Att informera föräldrar om arbetssätt och att diskutera definitioner av arbetsro kan vara ett sätt att minska differensen.

Enligt de observationer inom Våga Visa som genomförts under 2009 har de observerade skolorna nått långt i sitt arbete med normer och värden. De tre skolorna som observerats bedömdes alla ha god kvalitet på sitt arbete. Bedömningsresultaten låg mellan 3,0 och 3,8 av 4.

Skolbarnsomsorg

I enheternas kvalitetsredovisningar framgår arbetet inom området normer och värden i verksamheten som helhet, vilket innebär att man inom skolbarnsomsorgen bedriver arbetet kring normer och värden på i stort sett samma sätt som inom grundskolan.

Obligatorisk särskola

Särskolan arbetar för en trygg och trivsamt skola enligt enheternas kvalitetsredovisning. Undervisningen är i hög grad individanpassad, vilket gynnar arbetsron. Eleverna har många vuxna runt omkring sig och har därför alltid nära till vuxenstöd, vilket skapar trygghet och trivsel.

4.1.3 Uppföljning av likabehandlingsarbetet

Det pågår en översyn av den kommunala verksamhetens likabehandlingsplaner. Vissa enheter saknar likabehandlingsplan för förskolan och en del enheter har sammanfogat likabehandlingsarbetet i en gemensam plan för skolan och tillhörande förskola, medan andra har separata likabehandlingsplaner för de olika verksamheterna. Det finns bra exempel på likabehandlingsplaner där förskolan/skolan har nått långt i sitt arbete. Däribland finns Kumla skola, Bergfotens skola, Centrumskolan, Förskolan Pusslet och Fårdala skola.

Det finns också brister hos vissa enheter gällande arbetet med likabehandlingsplanerna. Brister som förekommer hos flera enheter är bland annat att det saknas därmed hänvisning till rätt lagrum, oklar ansvarsfördelning, avsaknad av kartläggning och analys, avsaknad av information om hur barn/elever varit delaktiga och när uppföljning av åtgärder/insatser ska ske.

Samtliga likabehandlingsplaner följs upp Barn- och utbildningsförvaltningen centralt och en ny mall är under upprättande.

4.2 UTVECKLING OCH LÄRANDE

4.2.1 Barn- och utbildningsnämnden mål

Elevers utveckling och lärande utgör utbildningens kärna hela vägen från förskoleverksamheten till grundskolan. I syfte att uppnå hög pedagogisk kvalitet har barn- och utbildningsnämnden utifrån läroplanerna, Lpfö 98 och Lpo 94, formulerat mål inom området:

- **Höja kvaliteten i utvecklingssamtalen i förskolan.** Utvärderas via ny fråga i brukarundersökningen: ”Utvecklingssamtalen gav tydlig information om mitt barns utveckling och lärande”. Medelvärdet 2010 ska vara minst 3,3 (av 4,0)
Målet uppnått. Medelvärdet 2010 är 3,6.
- **Förbättra resultaten i grundskolan.** Öka andelen avgångselever som når minst godkänt betyg i samtliga ämnen. Resultatet 2008 var 77,5 procent.
Målet uppnått. Resultatet 2009 visar att 79,8 procent av avgångseleverna nådde minst ett godkänt betyg i samtliga ämnen.
- **Förbättra läsförmågan i grundskolan.** Förbättra resultatet på läsförståelsetest vid nationella prov i skolår 5. Resultatet 2008 var 95 procent respektive 89 procent på delprov läsförståelse.
Målet ej uppnått. Resultaten 2009 var 81,2 procent respektive 85,1 procent på delprov läsförståelse.

4.2.2. Kvalitetsgranskning av undervisningen i matematik

Skolinspektionen genomförde 2009 en kvalitetsgranskning av undervisningen i matematik, bland annat med avseende på planering, genomförande och läromedel. Syftet med granskningen var bidra till ökad måluppfyllelse och förbättrade studieresultat i ämnet matematik på nationell och lokal nivå. I sina beslut anger Skolinspektionen dels områden där åtgärder måste vidtas, dels rekommendationer för förbättrad kvalitet. Två kommunala skolor i Tyresö kommun ingick i granskningen, Njupkärrs skola och Kumla skola.

Skolinspektionen bedömde att eleverna vid Njupkärrs skola i många avseenden får matematikundervisning av hög kvalitet, som ger eleverna goda förutsättningar att nå målen i ämnet. Inspektörerna lyfter bland annat fram lärarnas kompetens och kännedom om styrdokumentet samt skolans medvetna satsning på såväl kompetensutveckling som tekniska hjälpmedel som bidragande faktorer till detta. I sitt beslut bedömde Skolinspektionen att åtgärder behövde vidtas för att säkerställa samtliga undervisande lärares behörighet i ämnet. Man rekommenderade att samverkan mellan lärarna skulle öka och goda exempel spridas, samt att skolan skulle utveckla metoder som ger elever med behov av större utmaningar möjlighet att utvecklas.

Njupkärrs skola angav i sitt svar till inspektionen att man sedan höstterminen 2009 har organiserat arbetet i arbetslag så att kompetens och behörighet finns i samtliga arbetslag. Man beskrev även hur man arbetar vidare med utgångspunkt i Skolinspektionens rekommendationer. Inspektionen avslutade ärendet i och med skolans svar.

I sitt beslut angående Kumla skola skrev Skolinspektionen att undervisningen i matematik håller en ojämn kvalitet. Man angav att skolans elever ges förutsättningar för att utveckla kunskaper kring grundläggande begrepp inom matematiken och utföra olika moment, men att alltför lite tid ägnas åt att utveckla elevernas förmåga att använda matematik för att på ett kreativt sätt lösa problem och föra logiska, matematiska resonemang. Inspektörerna pekade även på brister i uppföljningen av skolans samlade kunskapsresultat i ämnet. Kumla skola måste enligt beslutet vidta åtgärder beträffande lärarnas behörighet i ämnet samt att betyg ska sättas efter fastställda betygsgränser. Man rekommenderade ett utvecklingsarbete bland annat beträffande rektors ansvar för undervisning och uppföljning i förhållande till nationella mål, en gemensam tolkning av kursplanernas innehåll, arbetet med bedömning och betygsättning med utgångspunkt i de nationella ämnesproven samt samverkan mellan olika ämnen i de högre årskurserna.

I sitt svar till Skolinspektionen angav Kumla skolas ledning att behöriga lärare nu beslutar om läromedel och stödjer obehöriga lärare i deras undervisning och särskilt i bedömningen av elevernas kunskapsnivå. Skolans personal har diskuterat frågan om de nationella målen, och de nationella provens betydelse för en likvärdig bedömning av elevernas kunskaper. Kumla skola har lyft matematiken som ett prioriterat område för enheten under läsåret 2009-10. Varje arbetslag har gjort en handlingsplan som beskriver hur de vill förbättra undervisningen mot

målen i de nationella styrdokument, mätbara mål för resultaten vid nationella prov och betyg har satts upp och antalet lektioner i matematik har utökats i vissa årskurser. Skolinspektionen bedömde att tillräckliga åtgärder vidtagits och avslutade ärendet i och med skolans svar.

4.2.3 Enheternas arbete med utveckling och lärande

Årets kvalitetsredovisningar visar att enheterna har en del gemensamma mål, men att de även satt upp lokala mål utifrån enhetens behov. Det finns två mål som flertalet har arbetat med, dels att tydliggöra kunskapsmålen för barn/elever och vårdnadshavare, för att göra eleverna motiverade att prestera utifrån de resultat som synliggörs. Det målet nås enligt enheternas självskattningar till stor del. Dels förbättrad dokumentation, där arbetet mot målet bestått bland annat i att personalen går igenom resultat på skolkonferenser och även medverkat i fortbildning om analys och resultatframställning. Enligt enheterna nås även detta mål till stor del.

Enheternas kvalitetsredovisningar lyfter även fram arbetet med läsförståelse och individanpassad undervisning.

Förskola

I 2010 års brukarundersökning uppger 81 procent av föräldrarna att de får tydlig information om hur deras barn utvecklas. Motsvarande siffra för 2009 är 78 procent. 78 procent av föräldrarna uppger att verksamheten i förskolan utmanar deras barn. Det är 3 procentenheter lägre än föregående år.

Läroplanens (Lpfö 98) målområde Utveckling och lärande lyfter fram vikten av att främja barnens lust att lära inom olika områden. Enheternas kvalitetsredovisningar beskriver arbetet med att utmana och stimulera barnen till att utveckla sin språk-, läs- och skrivutveckling. Det finns i förskolan allmänt en medvetenhet om vikten av att tidigt lägga grunden för en god språkutveckling. Av enheternas kvalitetsredovisningar dras slutsatsen att kunskaper och arbetssätt beträffande språkutveckling varierar till viss del, men arbetssätten har kommit att bli mer likvärdiga under 2009. Flertalet enheter redogör för arbete med högläsning och återberättande av sagor. I brukarundersökningen uppger 85 procent av föräldrarna att personalen på förskolan stimulerar deras barns språkutveckling. Resultaten ligger i linje med föregående år.

Enligt observatörerna som under 2009 besökt två förskolor i kommunen varierar kvaliteten på arbetet med utveckling och lärande. Den ena av förskolorna fick bedömningen 2,0 (tillfredsställande) medan den andra fick maximala 4,0.

Förskoleklass och grundskola

I läroplanen för grundskolan (Lpo94) beskrivs skolans uppdrag att främja elevens lärande. Genom enheternas kvalitetsredovisningar, brukarundersökningen, kommunens egen resultatinsamling och via officiell statistik ges en bild av arbetet på område inom skolverksamheten i Tyresö kommun.

Inom målområdet Utveckling och lärande tar brukarundersökningen upp stimulans, stöd och hjälp, dokumentation och om elever får tillräckliga kunskaper. Resultaten för 2010 ligger i genomsnitt på samma nivå som föregående år, med några undantag. Undantagen gäller dels elever i skolår 5 där resultaten förbättrats gällande elevernas kunskap om hur det går för dem i skolarbetet, att de är med och diskuterar sitt skolarbete vid utvecklingssamtal samt att de får stöd och hjälp. Resultatet vad gäller föräldrar för elever i skolår 5 är oförändrade, med två undantag. Resultaten på frågorna gällande information om barnets utveckling och att barnet får tillräckliga kunskaper har minskat med tre procentenheter sedan föregående år.

När det gäller tillgång till stöd och hjälp samt information om hur skolarbetet fortskrider ligger nöjdhetsgraden på 95 respektive 90 procent för elever i skolår 5. Bland brukarundersökningens andra elevgrupp, skolår 8, uppger 86 procent att de lär sig viktiga saker i skolan. Vad gäller stöd och hjälp samt information om hur skolarbetet fortskrider anser 84 procent att de får det stöd och den information som de anser sig behöva. Resultaten ligger i linje med föregående år.

Skolornas kvalitetsredovisningar beskriver ett omfattande arbete med målområdet utveckling och lärande. Skolorna arbetar med att tydliggöra målen för elever och lärare och för att öka elevens lärande och förståelse för sin roll i processen. De arbetar även med förbättrad dokumentation och uppföljning av resultat. Verktyg och arbetssätt som nämns är bland annat skolkonferens och individuella utvecklingsplaner (IUP). Skolorna arbetar utifrån kommunens fastställda kravnivåer i matematik, engelska och svenska och deltar aktivt i utvecklingen av dessa kravnivåer. Man testar också elevernas kunskap regelbundet, t ex genom LUS (Läsutvecklingsschema).

Enligt observationerna vid tre skolor inom Våga Visa-samarbetet nådde samtliga verksamheter en god kvalitet inom målområdet utveckling och lärande. Bedömningen låg mellan 3,0 och 3,3 av 4. I målområdet kan även läroplanens mål angående betyg och bedömning räknas in. Där nådde de observerade enheterna lägre resultat, mellan 2,8 och 3,2 av maximalt 4.

Skolbarnsomsorg

I enheternas kvalitetsredovisningar framgår arbetet inom området utveckling och lärande vid enheten som helhet, vilket innebär att man inom skolbarnsomsorgen bedriver arbetet kring utveckling och lärande på i stort sett samma sätt som inom grundskolan.

Särskola

I en av enheternas kvalitetsredovisning framgår det att särskolan arbetar med och har tagit fram underlag för att göra jämförelser och dokumentera elevers kunskapsutveckling. Skolan har skapat kravnivåer i svenska, engelska och matematik. Kravnivåerna har utarbetats ihop med en särskola i annan kommun. De framtagna kravnivåerna används vid utvecklingssamtal och som grund för IUP, elevens individuella utvecklingsplan. De synliggör bedömningsgrunderna och blir en tydlig utgångspunkt för utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen. Kravnivåerna fungerar även som stöd för att sätta likvärdiga och rättvisa betyg.

Särskolans egen utvärdering visar att ovanstående utvecklingsarbete har skapat en rad positiva effekter för både elever och lärare. Det har bland annat skapat ett mer flexibelt arbetssätt och gett eleverna ett större eget ansvar för sina studier.

4.2.4 Resultat grundskola

Här nedan redovisas resultat och måluppfyllelse enligt nationella och kommunala prov för skolår 2,3, 8 och 9 samt meritvärden för skolår 9. Resultaten utvecklas närmare i kommunens Resultatbok för läsåret 2008-2009.

Lärarhögskolans utvärdering i matematik i skolår 2 (ny) och 8: Från och med läsåret 2008/2009 görs Lärarhögskolans utvärdering i matematik i skolår 2 istället för skolår 3. Det beror på de nationella prov i svenska och engelska som tillkommit i skolår 3.

I år 2 klarade 84 procent av eleverna minimigränsen på samtliga delprov, vilket tolkas som att de inte har några problem att nå kursplanemål för skolår 3. Tre procent klarade inte någon minimigräns. Resultatet kan inte jämföras med tidigare år, då detta är första året utvärdering görs i skolår 2. Jämförelse med andra kommuner är inte heller möjlig på grund av att kommuner som tidigare medverkat har valt att inte delta i utvärderingen.

I år 8 klarade 71 procent av eleverna minimigränsen på samtliga delprov, tre procent klarade inte någon minimigräns. Resultatet kan inte jämföras över tid i år på grund av att Lärarhögskolan har valt att göra en översyn och uppdatering av frågorna. Jämförelse med andra kommuner är inte heller möjlig på grund av att kommuner som tidigare medverkat har valt att inte delta i utvärderingen.

Nationella prov i skolår 3 (ny): Från och med läsåret 2008/2009 genomförs ämnesprov i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3. Syftet är att ge lärarna ett stöd vid analys och bedömning av elevens svaga och starka sida vad gäller elevens kunskap, att vara ett stöd för lärare när de bedömer om eleven når uppställda mål i kursplanen samt att ge ett underlag för uppföljning, lokal och nationell av elevens kunskap i de kurser/ämnen som har nationella prov.

Årets resultat visar att 77 procent av eleverna når kravnivån för godkänt på samtliga delprov i svenska, motsvarande siffra för matematik är 72 procent. Att notera är att resultaten skiljer sig mellan kommunens skolor och att det finns en differens mellan andelen elever som enligt lärarens helhetsbedömning når kursplanens uppnåendemål i ämnet svenska för skolår 3 och andelen elever som når kravnivån på samtliga delprov. Den förstnämnde visar betydligt högre resultat än andelen som nått kravnivån på samtliga delprov.

Andelen elever som nått kravnivån på de olika delproven varierar i Tyresö mellan 84 och 99 procent, i riket är motsvarande siffra mellan 75 och 95 procent.

Nationella prov i skolår 5: De nationella ämnesproven i skolår 5 innefattar svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik. Från och med läsåret 2008/2009 sammanställer Skolverket resultatet från samtliga svenska skolor. Syftet med det nationella provet i skolår 5 är detsamma som syftet för de nationella proven i skolår 3.

De delprov där högst andel elever nådde kravnivån i respektive ämne var delprov B (läsa, förstå sakprosa) för svenska, delprov A (samtala, tala) för engelska och delprov A (miniräknare, räknesätten) för matematik. 85,1, 76,6 och 88 procent av eleverna i respektive ämne klarade kravnivån.

På grund av felrapportering till Skolverket för två av skolorna visar kommunen låga resultat i jämförelse med riket.

Nationella prov i skolår 9: I svenska, engelska och matematik har Tyresö generellt ett lägre resultat på ämnesproven i skolår 9 2009 än föregående år, men det ska även betonas att tre skolor har förbättrat sina resultat i ett eller flera ämnesprov. Cirka 97 procent av eleverna nådde godkänt provresultat i svenska och 96 procent i engelska. I matematik nådde 87,5 procent av eleverna ett godkänt provresultat

Betyg i skolår 9: I Tyresö var det under läsåret 553 elever som avslutade årskurs 9 i kommunal skola. Det genomsnittliga meritvärdet¹ för samtliga elever var 217,2 vilket är högre än rikssnittet för kommunala skolor (209,6) och en ökning jämfört med 2008, då det genomsnittliga värdet i Tyresö var 214,2.

Betygsresultat per skola våren 2009, Tyresö kommun och riket, läsåret 2008/09

	Antal elever	Meritvärde	Andel behöriga	Andel betyg alla ämnen	Andel saknar ett betyg	Andel saknar två el flera betyg	Andel inget betyg
Dalskolan	79	222,4	92,4	89,9	1,3	7,6	1,3
Forellskolan	117	195,4	84,6	74,4	6,0	17,9	1,7
Kumla skola	127	220,0	92,1	81,1	8,7	9,4	0,8
Nyboda skola	99	220,1	90,9	72,7	10,1	16,2	1,0
Strandskolan	62	230,4	98,4	79,0	17,7	3,2	0,0
Tyresö skola	69	230,4	97,1	88,4	2,9	8,7	0,0
Kunskapsskolan	122	235,3	99,2	89,3	9,8	0,8	0,0
Total*	553	217,2	91,5	79,8	7,6	11,7	0,9
Riket		209,6	88,8	77,0	7,9	13,9	1,2

*) Kunskapsskolan ingår inte i totalen, då skolan geografiskt ligger i Stockholms kommun.

¹ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (Godkänd=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som har betyg i minst ett ämne.

Andelen elever i Tyresö som är behöriga att söka till gymnasieskolans nationella program, det vill säga godkända i svenska, engelska och matematik i årskurs 9, är 91,5 procent, vilket är något högre än rikets 88,8 procent. Andelen elever som är behöriga i Tyresö är i stort sett oförändrad jämfört med föregående läsår då andelen var 91,8 procent.

79,8 procent av eleverna nådde målen och fick godkänt betyg i samtliga ämnen, vilket är en ökning jämfört med 2008, då andelen var 77,5 procent.

SALSA-måttet, Skolverkets jämförelse mellan förväntat och uppnått resultat utifrån bakgrundsfaktorer och elevsammansättning, visar att Tyresö kommuns resultat ligger högre än förväntat beträffande genomsnittligt meritvärde och lägre än förväntat när det gäller andelen elever som nått målen i samtliga ämnen.

4.3 BARN- OCH ELEVERS ANSVAR OCH INFLYTANDE

4.3.1 Barn- och utbildningsnämnden mål

Barnen och eleverna ska enligt läroplanerna ha inflytande över sin dag i förskolan och skolan, de ska kunna påverka innehållet i verksamheten. Deras idéer och förslag ska tas tillvara och de ska utifrån ålder och förmåga få tillfälle att läras sig ta ansvar för sina val och beslut och samtidigt ta hänsyn till kamraternas. Nämnden lyfte fram följande mål för arbetet under 2009:

- **Öka elevernas inflytande över sitt skolarbete.** Förbättra kommunens resultat i brukarundersökningen på frågan ”Jag är med och planerar mitt skolarbete”. Medelvärdet 2008 var 3,5 i skolår 5 respektive 3,1 i skolår 8.
Målet ej uppnått. Medelvärdet 2010 är 3,4 i skolår 5 respektive 3,0 i skolår 8.
- **Varje enhet ska tillsammans med eleverna utarbeta en plan för ökat elevinflytande.** I planen ska det framgå hur positiv utveckling ska mätas.
Målet ej uppnått. Fyra enheter av tio har i sina självskattningar uppgett att de har uppnått detta mål. Dock saknas en tydlig beskrivning av hur planen har utarbetats, hur de på enheten har arbetat med den och hur positiv utveckling ska mätas. Några av de enheter som i sin självskattning uppger att de inte kommit så långt skriver att de inlett diskussioner om definitioner beträffande elevinflytande, att de har formulerat mål inför kommande läsår, att de håller på att utarbeta strategier för utarbetning och utvärdering av planen. Utvärderingen skedde i början av höstterminen 2009, det vill säga då en termins arbete mot målet återstod.
- **Elevernas inflytande över fritidshemmets verksamhet ska öka.** Förbättra kommunens resultat i brukarundersökningen på frågan ”Fritidshemmets verksamhet utgår från mitt barns intressen och erfarenhet”. Medelvärdet för 2008 var 3,2 i

förskoleklass respektive 3,0 i skolår 2.

Målet uppnått. Medelvärdet för 2010 är 3,3 i förskoleklass respektive 3,1 i skolår 2.

4.3.2 Enheternas arbete med barns och elevers ansvar och inflytande

I enheternas kvalitetsredovisningar är det två målformuleringar som återfinns frekvent. Dessa handlar om att barn/elever ska få vara med och påverka efter ålder och mognad samt att de ska få påverka sitt eget lärande. Enligt enheternas självskattningar uppger några att målet är delvis uppnått, medan andra anser att de uppfyllt målen till stor del.

Det finns en medvetenhet om att processen kring kvalitetsredovisningen berör alla i organisationen. Enheterna beskriver att personal och till viss del även föräldrar och elever har deltagit i arbetet. Det är uppenbart att de olika grupperna är involverade i kvalitetsarbetet och betydligt mindre i själva redovisningen. Kvalitetsarbetet sker målinriktat och kontinuerligt, men hur det är ofta skolledarna som avgör hur underlagen används i kvalitetsredovisningen. Arbetet med kvalitetsredovisningen behöver således förankras hos de berörda grupperna.

Förskola

I brukarundersökningen uppger 80 procent av föräldrar med barn i förskola att deras barn uppmuntras att ta ansvar. Det är en procentenhet lägre än år 2009. Föräldrar upplever dock att barnens tankar och idéer tas tillvara i större utsträckning nu jämfört med föregående år.

Enheterna uppger att de har blivit mer medvetna om vad barnen har för åsikter och intressen. Dessutom uppger de att de blivit bättre på att tillvarata barnens intressen. Många enheter beskriver hur matsituationerna är ett av de områden där man satsat på ökat barninflytande.

Enligt observationerna vid två förskolor under 2009 varierar enheternas måluppfyllelse inom området ansvar och inflytande. Den ena förskolan fick bedömningen 2,0 (tillfredsställande) och den andra 3,8 på en skala med maxtalet 4.

Förskoleklass och grundskola

Många skolor har i sin kvalitetsredovisning visat att de bedriver ett målmedvetet arbete för att öka inflytande. Exempel på god måluppfyllelse redovisas men arbetet fortgår framöver för att nå ännu längre. Brukarundersökningen visar en negativ utveckling av elevernas upplevelse när det gäller delaktighet i planeringen av skolarbetet. Något som bör uppmärksammas är det låga resultatet bland föräldrar med barn i förskoleklass. Även om det skett en ökning av andelen som instämmer i påståendet att ”Mitt barn är med och planerar sitt skolarbete” (från 26 procent 2007 till 35 procent 2010) är resultatet lågt. Dessutom är det många som svarar vet ej, hela 49 procent. En tolkning av detta resultat är att föräldrar med barn i förskoleklass inte upplever att deras barn går i skolan och därmed inte kan relatera till frågan gällande deras barns ”skolarbete”.

Området ansvar och inflytande har fått lägre bedömningar än övriga områden i Våga Visas observationer 2009. De tre skolor som observerades fick omdömen mellan 2,8 och 3,6.

Skolbarnsomsorg

Brukarundersökningen beträffande föräldrar med barn i fritidshem visar en positiv utveckling jämfört med tidigare år när det gäller hur verksamheten uppmuntrar barnen att klara sig själva i vardagen. Detta gäller både föräldrar med barn i förskoleklass och i skolår 2.

I enheternas kvalitetsredovisningar framgår att arbetet inom området som helhet prioriteras i högra grad. Enheterna arbetar med att lyssna till elevernas önskemål, t ex när det gäller aktiviteter, inköp av material och lån av böcker på biblioteket. Vid några enheter uppmuntras elevernas deltagande i arbetet med regler och utvärdering av dessa. Genomgående skriver enheterna i sina kvalitetsredovisningar att delaktigheten måste bli mer synlig för eleverna, att pedagogerna måste bli bättre på att berätta för barnen när de har inflytande.

Särskola

Eleverna i särskolan tränas på olika sätt att ta ansvar över sitt eget lärande och sin egen skolgång, t ex via så kallade ”Jag vill-tavlor” där eleverna får uttrycka sina önskemål. Undervisningen är individanpassad och utgår ifrån elevernas förutsättningar och behov.

4.4 SKOLA OCH HEM

4.4.1 Barn- och utbildningsnämnden mål

God samverkan med barnens och elevernas föräldrar är en viktig ingrediens för kvalitet i skolan. En förtroendefull kontakt mellan skola och hem är av stor betydelse. Barn- och utbildningsnämndens mål är:

- **Fritidshemmen ska förbättra informationen till föräldrarna.** Förbättra kommunens resultat i brukarundersökningen på frågan ”Jag får kontinuerlig information om hur mitt barn har det på fritidshemmet?”. Medelvärdet för 2008 var 2,9 i förskoleklass och 2,7 i skolår 2.

Målet ej uppnått. Medelvärdet är oförändrat för förskoleklass och skolår 2.

4.4.2 Enheternas arbete med skola och hem

Enheterna beskriver hur de arbetar för att föräldrar ska bli delaktiga i verksamheten. I princip alla betonar vikten av att föräldrar ska erbjudas möjligheten till delaktighet i sitt barns skolgång. Mål som enheterna har arbetat med är bland annat att förbättra informationsöverföring och kommunikation gällande verksamheten och att få föräldrar att bli delaktiga i verksamhetsfrågor. Verktyg som har använts är bland annat interna tidningar och vecko- eller månadsbrev, föräldramöten, loggböcker och utvecklingssamtal. Enligt enheternas självskattningar nås målet till stor del.

Förskola

Resultaten från brukarundersökningen visar att 83 procent av föräldrarna med barn i förskola anser att personalen i förskolan är intresserade av deras åsikter och synpunkter. Resultatet är oförändrat sedan föregående år. Brukarundersökningen visar även att 44 procent av föräldrarna tycker att förskolan har en informativ hemsida med aktuell information, en förbättring sedan föregående år.

I enheternas kvalitetsredovisning framgår det att informationsspridning till föräldrar sker via den dagliga kontakt de har vid lämning och hämtning av barn, men att de även använder möten, brev och utvecklingssamtal för att sprida information.

Förskoleklass och grundskola

I enheternas kvalitetsredovisningar framgår att skolorna har föräldraråd och föräldramöten, som har fått mycket positiv feedback från föräldrarna. Veckobreven är också väldigt uppskattade av föräldrarna. Vissa av enheterna skriver också i sin kvalitetsredovisning att de har tagit fram gemensamma dagordningar till föräldramötet på respektive skola, på det viset får samtliga föräldrar enhetlig information. Skolorna använder sig även av Skolportalen som ett verktyg för informationsspridning.

Brukarundersökningens resultat visar att 81 procent av förskoleklassens föräldrar upplever att personalen visar intresse för deras synpunkter och 88 procent tycker att de får information om målen som styr verksamheten. Resultaten är oförändrade sedan föregående år.

Brukarundersökningen visar också att medelvärdet på frågan huruvida föräldrar med barn i skolår 2 upplever att personalen visar intresse för deras synpunkter är 3,2. Föregående år var siffran 3,3. Föräldrar med barn i skolår 5 har samma medelvärde som för skolår 2, dvs. 3,2. Detta resultat är oförändrat jämfört med föregående år. När det gäller föräldrar med barn i skolår 8 är medelvärdet 3,0, vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Medelvärdet i brukarundersökningen för föräldrar i skolår 2 gällande huruvida de upplever att personalen visar intresse för deras synpunkter är 3,2. Föregående år var siffran 3,3. Föräldrar i skolår 5 visar samma resultat som för skolår 2. När det gäller föräldrar med barn i skolår 8 är resultatet 3,0, vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Skolbarnsomsorg

De flesta enheter har i sina kvalitetsredovisningar beskrivit sitt arbete med skolbarnsomsorgen kopplat till målområdet skola och hem. I kvalitetsredovisningarna framgår att enheterna arbetar mycket med information till föräldrar, t ex via informationsbrev, möten, hemsida och öppet hus. Några enheter har skattat sig själva högt när det gäller arbetet med information till föräldrarna, medan andra har skattat sig lägre. Gemensamt för de flesta enheterna är dock att man blickar framåt och säger att detta är ett viktigt område som ständigt behöver ses över och utvecklas.

Särskola

I särskolan förs en ständig dialog med elever och föräldrar, bl.a. genom kontaktböcker, utvecklingssamtal, veckobrev och föräldramöten. Individuell utvecklingsplan skrivs tillsammans med elever och föräldrar.

4.5 ÖVERGÅNG OCH SAMVERKAN

4.5.1 Barn- och utbildningsnämnden mål

Möjligheten att välja förskola och skola har ökat och utbudet har vuxit under de senaste åren. Läroplanen framhåller vikten av ett fruktbart samarbete mellan förskola, förskoleklass, grundskola och fritidshem. Ett helhetsperspektiv bereder väg för elevens fortsatta val av utbildning. Det är viktigt att utveckla kontakterna med det omgivande samhället. Det gäller både för- och grundskola. Näringsliv, förenings- och kulturliv liksom gymnasieskolor, universitet, högskolor och arbetsförmedling har viktiga roller i informationen till skolan.

Barn- och utbildningsnämndens mål kopplat till målområdet ”övergång och samverkan” är:

- **Utveckla samverkan för samverkan med näringsliv och närsamhälle.** Alla förskolor och skolor ska genomföra något projekt/arbete i samarbete med närsamhälle och/eller näringsliv.

Målet uppnått. I enheternas kvalitetsredovisning skattar de sig högt i självvärderingen. Det framgår även i respektive enhets kvalitetsredovisning att de även haft samverkan som ett eget verksamhetsmål. Det finns många goda exempel på samverkan i enheternas kvalitetsredovisning. Brukarundersökningens resultat över tid visar även en positiv utveckling vad gäller elevers och föräldrars syn på samverkan mellan förskola, skola och närsamhälle och/eller näringsliv.

4.5.2 Enheternas arbete med övergång och samverkan

I kvalitetsredovisningarna framgår det att många av enheterna arbetar med studiebesök, dels på föräldrars arbetsplats men även på verksamheter som ligger i närområdet. Enheterna beskriver även hur de arbetat med att utveckla samarbetet vad gäller barn/elevs. Enligt enheternas självskattning nås dessa mål i hög grad.

Förskola

I kvalitetsredovisningarna för enheterna framgår det att förskolorna genomför studiebesök på verksamheter som ligger i närområdet till exempel biblioteket och brandstationen. Förskolorna arbetar med att få barnen att lära känna sitt närområde och en del av dem har bland annat tagit promenader hem till respektive barn.

Förskolorna får besök av barn i förskoleklasserna, så att de barn som ska börja förskoleklass kommande termin kan få ställa frågor och bygga upp en kontakt. Förskolorna beskriver även att

de tar emot förskollärarkandidater och elever från barnskötarutbildning samt PRAO-elever från skolår 5 och 8.

Brugarundersökningens resultatet visar att 89 procent av föräldrarna är nöjda med den introduktion de fick när barnet började i förskolan. Resultatet är oförändrat sedan föregående år.

Förskoleklass och grundskola

Brugarundersökningens resultat visar att 80 procent av föräldrarna upplevde att förskola och förskoleklass samverkade i övergången till förskoleklass för barnet. Resultatet är oförändrat sedan föregående år.

I enheternas kvalitetsredovisningar framgår det att eleverna gör studiebesök, dels på verksamheter som ligger i närsamhället så som matvaruaffärer och friluftsområden men även på föräldrars arbetsplatser. Olika yrkesgrupper och föräldrar har även bjudits in för att berätta om sina yrken för eleverna. I år 5 och 8 får många elever göra PRAO, antingen internt inom enheten eller externt.

I brugarundersökningen anser 82 procent av eleverna i skolår 5 att lärare använder skolans omgivning och näringsliv/närsamhälle i undervisningen. Det är en uppgång mot föregående års resultat som var 73 procent. Motsvarande siffra för elever i skolår 8 är 48 procent. 80 procent av föräldrarna i skolår 2 att lärarna använder skolans omgivning och näringsliv/närsamhälle i undervisningen. Det är en ökning med 4 procentenheter från föregående år. I skolår 5 är resultatet 75 procent, vilket är en ökning från föregående år; 68 procent av föräldrarna ansåg då att skolan använder sig av dess omgivning och näringsliv/närsamhälle i undervisningen. Årets resultat har däremot en större andel föräldrar som svarar ”vet ej” på frågan, vilket sänker medelvärdet från 3.3 föregående år till 3.2 detta år. Det lägsta resultatet visar föräldrar i skolår 8 där 37 procent av föräldrarna instämmer. Lika stor andel, det vill säga 37 procent svarar ”vet ej” på frågan.

Skolbarnsomsorg

Resultatet i brugarundersökningen beträffande samverkan mellan skola och fritidshem visar att 80 procent av föräldrarna med barn i förskoleklass anser att den är väl fungerande. Motsvarande siffra för föräldrar med barn i skolår 2 är 75 procent. Resultaten för båda grupperna av föräldrar är oförändrade sedan föregående år.

Särskola

En av enheterna beskriver i sin kvalitetsredovisning att de genomför intern PRAO för eleverna, för att de ska kunna delta i grundskolans verksamhet. De erbjuder även extern prao, men det är svårt att få tag i företag som vill eller kan ta emot eleverna. Enheten beskriver att alla elever och föräldrar i skolår 8 får information av gymnasiesärskolans yrkesvalslärare om vilka gymnasiesärskolor som finns att välja på. Utifrån elevens intresse väljer ho/han sedan att praktisera några veckor på olika gymnasiesärskolor.

5. ANALYS AV RESULTATEN

Kommunen bedriver ett omfattande kvalitetsarbete. Det finns ett systematiskt planerings- och uppföljningsarbete. Förutom kommunövergripande utvecklingsåtgärder genomför enheterna kontinuerligt egna utvecklingsåtgärder.

Kvalitetsarbetet inom särskolan och uppföljningen av kvaliteten i skolbarnsomsorgen har varit eftersatta i kommunen och ett utvecklingsarbete kring detta genomförs under 2010. Även kommunens uppföljning av undervisningen för nyanlända barn med annat modersmål behöver utvecklas. En utvärdering av organisationen för undervisningen av nyanlända görs under 2010 och arbetet med denna elevgrupp kommer att ingå som en särskild punkt i kommunens kvalitetsredovisning framöver.

5.1 NORMER OCH VÄRDEN

I förskolan och skolan är värdegrunden generellt sett väl förankrad och genomsyrar arbetet i verksamheten. Det framkommer i enheternas kvalitetsredovisningar att de anser sig ha nått långt i arbetet med att skapa trygghet. Andra mål där arbetet kommit långt beträffande normer och värden är att personalen ska vara goda förebilder, att elever och barn ska lära sig empati, kommunikation och konfliktlösning och att man arbetar mot kränkande behandling. Dessa resultat stämmer väl överens med resultat från brukarenkäten och observationer inom Våga Visa. För att ytterligare stärka arbetet med trygghet i skolan genomför Tyresö under 2009-10 i samarbete med ett par grannkommuner ett försök med att ta fram en certifiering av trygga och säkra skolor.

Samtliga enheter har i sin kvalitetsredovisning genomfört insatser för att förbättra arbetsro, men den behöver fortfarande förbättras på flera enheter. Resultaten från brukarundersökningen visar stora variationer mellan enheterna. Resultaten visar även variationer mellan föräldrars och elevers syn på arbetsro, och information till föräldrar om arbetssätt och definitioner av arbetsro kan komma att minska variationen.

I enheternas kvalitetsredovisning för läsåret 2009/10 uppger alla att de har en likabehandlingsplan eller är mitt i arbetet med att ta fram en ny. Det finns dock brister vad gäller arbetssätt och ansvarsfördelning bland annat. Vissa enheter saknar likabehandlingsplan för en verksamhet, eller har separata likabehandlingsplaner för samtliga verksamheter inom enheten. Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar med att ta fram en ny mall och ta fram goda exempel som kan inspirera i det fortsatta arbetet.

5.2 UTVECKLING OCH LÄRANDE

De kommunala förskolorna och skolorna har i stort sett god kvalitet inom utveckling och lärande, enligt enheterna själva, brukarna och observatörerna. Samtidigt syns en variation mellan enheterna.

Enheternas kvalitetsredovisningar visar att förskolorna arbetar aktivt med språk-, läs och skrivutveckling. Även svaren i brukarundersökningen visar att förskolorna arbetar aktivt med att stimulera barnens språkutveckling. Den pedagogiska kvaliteten i Tyresös förskolor är god men alla enheter har inte hunnit lika långt i sin utveckling.

Föräldrar med barn i grundskola och förskoleklass är i stort sett nöjda beträffande barnens utveckling och lärande. Resultaten för 2010 ligger i genomsnitt på samma nivå som föregående år, med några undantag. Även här syns en relativt stor variation mellan enheterna.

Enheternas kvalitetsredovisningar beskriver ett omfattande arbete med utveckling och lärande i förskoleklassen och grundskolan. Skolorna arbetar med att tydliggöra målen för eleverna och förbättra dokumentationen av elevernas lärande. Enheterna lyfter också fram läsförståelse och individanpassad undervisning. Satsningen på åtgärder inom målområdet har till viss del givit resultat.

Betygsresultaten i kommunen har förbättrats sedan föregående år och meritvärdet har ökat från 214,2 år 2008 till 217,2 år 2009 (rikssnittet 2009 är 209,6). Andelen elever som når målen i samtliga ämnen ökade, och målet 80 procent uppnåddes. Andelen elever som blir behöriga till gymnasieskolans nationella program har dock inte ökat, och detta är ett prioriterat område under 2010.

Från och med läsåret 2008/2009 genomförs nationella prov i matematik och svenska i skolår 3. Resultaten visar att 77 procent av eleverna når kravnivån för godkänt på samtliga delprov i svenska, motsvarande siffra för matematik är 72 procent. De nationella proven i skolår 5 och 9 har försämrats jämfört med föregående år. Från och med läsåret 2008/2009 görs Lärarhögskolans utvärdering i matematik i skolår 2 istället för skolår 3. År 2009 klarade 84 procent av eleverna i skolår 2 minimigränsen på samtliga delprov, vilket kan tolkas som att de inte har några problem att nå kursplanemålen för skolår 3. År 2009 klarade 71 procent av eleverna minimigränsen på samtliga delprov för skolår 8. Resultatet kan inte jämföras över tid eftersom Lärarhögskolan valt att göra en översyn och uppdatering av frågorna.

Skolinspektionens kvalitetsgranskning av undervisningen i matematik gav blandade resultat för de två tyresöskolor som ingick. Båda skolorna har utvecklat sitt arbete med utgångspunkt i Skolinspektionens beslut.

5.3 ANSVAR OCH INFLYTANDE

Medvetenheten om att framtagandet av kvalitetsredovisningen berör alla i organisationen har ökat och konkreta åtgärder har vidtagits på vissa enheter för att utveckla delaktigheten, t ex har några enheter utarbetat en arbetsgång beträffande framtagandet av kvalitetsredovisningen. Formuleringen av en sådan arbetsgång gör att enheterna "tvingas" reflektera över hur kvalitetsredovisningen tas fram och förankras bland olika personalgrupper, elever och föräldrar. Överlag är måluppfyllelsen för samtliga verksamheter inom området Ansvar och inflytande densamma i år jämfört med föregående år. I förskolan behöver barnens delaktighet i sin egen läroprocess utvecklas. Elevinflytandet över skolarbetet i grundskolan behöver också förbättras. Endast 35 procent av föräldrarna med barn i förskoleklass upplever att barnen är med och planerar sitt skolarbete. Hela 49 procent har svarat vet ej.

5.4 SKOLA OCH HEM

God samverkan med hemmen är viktigt för kvaliteten i verksamheten och för barnens/elevernas lärande och utveckling. Barn- och utbildningsnämndens mål beträffande skola och hem var att kommunens resultat i brukarundersökningen på frågan "jag får kontinuerlig information om hur mitt barn har det på fritidshemmet" skulle förbättras. Målet uppnåddes ej.

Samtliga enheter beskriver arbetet med ökad informationsspridning till föräldrar. Men arbetet kan fortgå och utvecklas då flertalet resultat är oförändrade sedan föregående år och för att ligga i linje med kommunens kvalitetsgarantier.

Ett sätt att säkerställa att synpunkter från brukarna tas tillvara är tydliga rutiner för hantering av klagomål och synpunkter. Sådana rutiner tas fram under 2010, och uppföljningen blir en del av kommunens framtida kvalitetsredovisningar.

5.5 ÖVERGÅNG OCH SAMVERKAN

Enheterna skriver i sina kvalitetsredovisningar att de har som mål att utveckla kontakterna med närsamhället och näringslivet och att utveckla samarbetet vad gäller barn/elevs övergångar. En positiv utveckling syns i brukarundersökningen, men resultaten visar att detta fortfarande är ett utvecklingsområde. Övergångarna mellan skolformerna fungerar i allmänhet bra enligt både brukarundersökningar och kvalitetsredovisningar. De gemensamma övergångsdokumenterna behöver dock uppdateras, något som sker under 2010.

Skolorna arbetar med PRAO-verksamhet i olika former. En genomgång av hur det vägledande arbetet görs dock under 2010, för att kartlägga hur kontakterna med arbetslivet kan utvecklas.

6. ÅTGÄRDER FÖR FÖRBÄTTRING/MÅL FÖR 2010

Utifrån analys av måluppfyllelsen 2009 har barn- och utbildningsnämnden antagit följande mål för arbetet i förskola, grundskola och sarskola för år 2010:

Förskola:

- **Öka barnens delaktighet och inflytande i förskolan.**
Utvärderas via brukarenkät, fråga Mitt barns tankar och idéer tas tillvara. Varje enhet ska arbeta för att höja sitt resultat på frågan.
Måluppfyllelse nås om kommunsnittet uppgår till 3,6 (Resultat 2009: 3,5)
- **Höja kvaliteten i utvecklingssamtalen i förskolan.**
Utvärderas via brukarenkät, fråga Utvecklingssamtalet gav tydlig information om mitt barns utveckling och lärande.
Varje enhet ska arbeta för att höja sitt resultat på frågan.
Måluppfyllelse nås om kommunsnittet uppgår till 3,7. (Resultat 2009: 3,6)

Grundskola

- **Öka elevernas inflytande över sitt skolarbete.**
Utvärderas via brukarenkät, elevfråga Jag är med och planerar mitt skolarbete. Varje enhet ska arbeta för att höja sitt resultat på frågan.
Måluppfyllelse nås om kommunsnittet uppgår till 3,3 resp. 3,1 i skolår 5 och 8. (Resultat 2009: 3,2 resp. 3,0)
- **Förbättra arbetsron i grundskolan.**
Utvärderas via brukarundersökning, elevfråga Det är arbetsro på lektionerna. Varje enhet ska arbeta för förbättra resultatet jämfört med 2009 i samtliga tillfrågade grupper.
Måluppfyllelse nås om kommunsnittet för elever i skolår 5 och 8 uppgår till 3,0 respektive 2,8 (Resultat 2009: 2,7 resp. 2,5)
- **Förbättra resultaten i grundskolan**
Öka andelen elever som når behörighet till gymnasiets nationella program till 94 procent. (Preliminärt resultat 2009: 92,8 procent)

Fritidshem

- **Fritidshemmen ska förbättra informationen till föräldrarna.**
Utvärderas via brukarenkät, fråga Jag får kontinuerlig information om hur mitt barn har det på fritidshemmet. Varje enhet ska arbeta för att höja sitt resultat på frågan.
Måluppfyllelse nås om kommunsnittet i förskoleklass och skolår 2 uppgår till 3,0 (Resultat 2009: 2,9 resp. 2,6)

Samtliga verksamheter

- **Utveckla formerna för samverkan med näringsliv och närsamhälle.**
Utvärderas dels genom brukarenkät, fråga Lärarna använder skolans omgivning och näringsliv/närsamhälle i undervisningen, dels genom att samverkan beskrivs i enheternas kvalitetsredovisningar. Varje enhet ska arbeta för att höja sitt resultat på frågan.
Måluppfyllelse nås om kommunsnittet hos elever och föräldrar i skolår 5 uppgår till 3,5 (Resultat 2009: 3,4 resp. 3,3)

Bilaga 1, Kvalitetsgarantier

FÖRSKOLA

Målet för allt arbete i Tyresö kommuns förskolor är att **varje barn ska få möjlighet att utvecklas så långt det är möjligt utifrån sina individuella förutsättningar.**

Skollagen, läroplaner och kursplaner reglerar vad varje förskola i Sverige måste uppnå. Läroplanen delar in uppdraget i fem målområden:

Normer och värden

Förskolan ska arbeta för att alla barn ska känna sig trygga och respekterade.

Utveckling och lärande

Förskolan ska stimulera och utmana varje barns utveckling och lärande.

Inflytande

Alla barn ska ges möjlighet till ansvar och inflytande utifrån den egna utvecklingsnivån.

Förskola och hem

Förskolan ska arbeta tillsammans med föräldrarna för att gemensamt se till varje barns bästa.

Övergångar och samverkan

Förskolan ska samverka med samhället omkring förskolan, och samarbeta vid barnens övergångar till andra skolformer.

Våra kvalitetsgarantier anger vad barn och föräldrar kan förvänta sig av oss utöver det som lagar och förordningar redan reglerar. Garantierna utgår från samma målområden som läroplanen, och anger konkreta, mätbara åtaganden

VI LOVAR ATT:

- Barnen är ute varje dag.
- Barnen har möjlighet till fri lek varje dag.
- Utvecklingssamtal sker en gång per termin
- Förskolorna har uppdaterade webbsidor där föräldrarna kan hitta aktuell information.
- Förskolorna följer en gemensam plan för att underlätta barnets övergång från förskola till förskoleklass eller grundskola.
- Förskolorna serverar näringsriktig mat med begränsad mängd socker i enlighet med Livsmedelsverkets riktlinjer.

Grundskola och obligatorisk särskola

Målet för allt arbete i Tyresö kommuns skolor är att **varje barn ska få möjlighet att utvecklas så långt det är möjligt utifrån sina individuella förutsättningar**.

Skollagen, läroplaner och kursplaner reglerar vad varje skola i Sverige måste uppnå. Läroplanen delar in uppdraget i fem målområden:

Normer och värden

Skolan ska arbeta för att alla elever ska känna sig trygga och respekterade.

Utveckling och lärande

Alla elever ska ges bästa möjliga förutsättningar för lärande och utveckling.

Ansvar och inflytande

Skolan ska ge alla elever möjlighet till ansvar och inflytande över sin skolgång.

Skola och hem

Skolan ska arbeta tillsammans med föräldrarna för att gemensamt se till varje elevs bästa.

Övergångar och samverkan

Skolan ska samverka med samhället omkring skolan, och samarbeta med andra skolformer vid elevernas övergångar.

Våra kvalitetsgarantier anger vad barn och föräldrar kan förvänta sig av oss utöver det som lagar och förordningar redan reglerar. Garantierna utgår från samma målområden som läroplanen, och anger konkreta, mätbara åtaganden:

VI LOVAR:

- Eleverna har schemalagda värdegrundsövningar som syftar till god självbild samt respekt och empati för andra.
- Elevernas utveckling och lärande följs upp och dokumenteras i Skolportalen, ett gemensamt system som följer eleven genom grundskolan och särskolan.
- Skolorna har aktiva elevråd och klassråd som ger eleverna möjlighet att påverka verksamheten. I särskolan ges eleverna möjlighet till inflytande utifrån sina och gruppens förutsättningar.
- Skolorna följer gemensamma planer för att underlätta elevernas övergång mellan skolformer och stadier.
- Skolorna har uppdaterade webbsidor där föräldrarna kan hitta aktuell information.
- Fritidshemmen informerar regelbundet föräldrar om verksamhetens innehåll.
- Skolorna serverar näringsriktig mat med begränsad mängd socker i enlighet med Livsmedelsverkets riktlinjer.